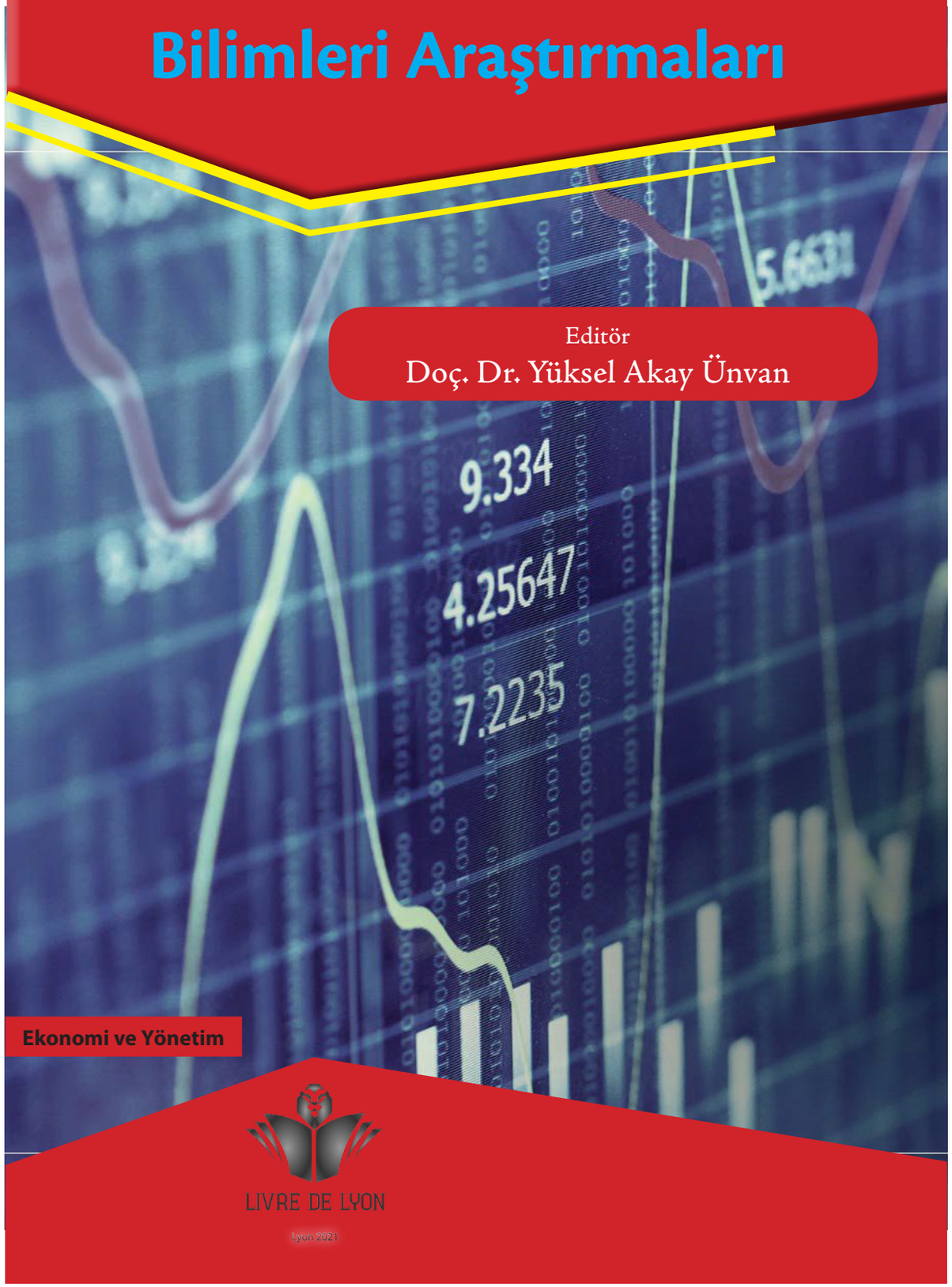
Güncel Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Araştırmaları

Editör

Doç. Dr. Yüksel Akay Ünvan

Ekonomi ve Yönetim

LIVRE DE LYON

Lyon 2021

Güncel Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Araştırmaları

ISBN: 978-2-38236-099-6

LIVRE DE LYON

livredelyon.com
livredelyon
livredelyon
livredelyon

08_Güncel Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Araştırmaları .indd 1 15-01-2021 15:25:36

Güncel Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Araştırmaları

Editör
Doç. Dr. Yüksel Akay Ünvan

LIVRE DE LYON

Lyon 2021

Editör/Editor • Doç. Dr. Yüksel Akay Ünvan ORCID 0000-0002-0983-1455

Kapak Tasarımı/Cover Design • Aruull Raja
Birinci Baskı/First Published • Ocak/ January 2021, Lyon

ISBN: 978-2-38236-099-6

© copyright

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by an means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the publisher's permission.

The chapters in this book have been checked for plagiarism by intihal.net

Publisher • Livre de Lyon

Address • 37 rue marietton, 69009, Lyon France
website • http://www.livredelyon.com
e-mail • livredelyon@gmail.com

LIVRE DE LYON

ÖN SÖZ

2021 yılında bilim insanları ‘Güncel Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları’ eseri ile üretmeye devam ediyor. 2020 yılı COVID-19 virüsünün etkisiyle ekonomik anlamda da beklenmedik durumlarla karşı karşıya bıraktı. Ayrıca, ekonomi gelişen dünya ile birlikte sürekli bir evrilme sürecinde. Bu da beraberinde farklı yaklaşım ve politikaları gerektiriyor. Teknolojideki hız, kriz durumları v.b. bu ihtiyaca ivme kazandırıyor. Makaleler, kitaplar vb. bilimsel çalışmalar da bunun öncüsü oluyor. Teori ve pratiğin birlikte yol alması gerektiği artık apaçık bir gerçek. Bu kitapta bu amaca hizmet etmektedir. Günümüzün problemlerine akademik bir yaklaşımla ve sunmuş olduğu uygulamalarla bir çözüm önerisi sunmaktadır. Bu kitapta bizi yalnız bırakmayan meslektaşlara ve okuyuculara teşekkürler.

Doç. Dr. Yüksel Akay Ünvan

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ…....……..…….....**I**

Bölüm I **A. Gezen & İ. Elagöz**

FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA…….**1**

Bölüm II **L. Kantar**

TCMB'NİN FİNANSAL İSTİKRAR SAĞLAMAYA YÖNELİK ARAÇLARI…….……**21**

Bölüm III **Z. Şenol**

KREDİ TEMERRÜT TAKASLARI (CDS) VE KREDİ DERECELENDİRME.……**49**

Bölüm IV **O. Nebioğlu & M. Yıldırım**

ENTELEKTÜEL SERMAYE VE DİNAMİK YETENEKLER: RESTORAN İŞLETMELERİ ÜZERİNE BİR MODEL ÖNERİSİ……...……...…….……...**91**

Bölüm V **Y. Gültekin & M. Karadağ**

COVID-19 SALGINI SÜRECİNDE AŞI LOJİSTİĞİ VE TÜRKİYE ÖRNEĞİ……...…….**117**

Bölüm VI **C. Cörüt & M. Ozan Cinel**

BİREYİN PSİKOLOJİK SERMAYESİNİN ÖRGÜT İKLİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ.…….....**137**

Bölüm VII **M. Kayakuş**

NORMALİZASYON TEKNİKLERİNİN YAPAY SİNİR AĞI PERFORMANSINA ETKİSİ: TÜRKİYE'DEKİ KONUT SATIŞI ÜZERİNE BİR UYGULAMA.…….**161**

Bölüm VIII **M. Özbakır Umut & M. N. Velioğlu**

SOSYAL PAZARLAMADA HEDEF KİTLE SEÇİMİ VE ANALİZİ ……...……...……..177

Bölüm IX **B. Güvercin & F. Ekinci & G. Koca**

TÜRKİYE'DEKİ İLLERİN YATIRIM TEŞVİK POLİTİKALARI AÇISINDAN PERFORMANSLARININ ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMLERİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ ……**195**

Bölüm X M. Akçadağ & T. Bozkurt

ULUSLARARASI İŞLETMELERİN PAZARLAMA DEPARTMANLARINDA KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN BELİRLENMESİNE YÖNELİK NİTEL BİR ARAŞTIRMA: SİVAS İLİ UYGULAMASI…..…...**223**

Bölüm XI M. T. Narcı

MÜŞTERİLERİN MEMNUNİYETLERİ VE YENİDEN SATIN ALMA NİYETLERİNİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE GÖRE FARKLILAŞMASI: ONLİNE ALIŞVERİŞ SİTELERİ ÖRNEĞİ……...……...**237**

Bölüm XII N. Güreş

COVID-19 SALGINI SÜRECİNDE BANKA HİZMETLERİNDE İLİŞKİ PAZARLAMASI UYGULAMALARI..……...**255**

BÖLÜM I

FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Financial Literacy Level: A Study on University Students

Aslı Gezen[1] & İsmail Elagöz[2]

[1]*(Dr.), Canakkale Onsekiz Mart University, Canakkale, Turkey*

e-mail: asligezen@comu.edu.tr

ORCID *0000000240019852*

[2]*(Doç. Dr.), Canakkale Onsekiz Mart University, Canakkale, Turkey*

*e-mail:*ismailelagöz@comu.edu.tr

ORCID *0000000318560746*

Bireylerin finansal okuryazarlık düzeyleri hem kendi günlük yaşamlarına hem de ülkelerin ekonomisine yön vermektedir. Finansal okuryazarlık; bireylerin parayı kullanma ve yönetmesi, finansal ürünler hakkında bilgi sahibi olma ve sahip oldukları finansal bilgilere uygun olarak sergilediği finansal karar verme ile ilgili tutum ve davranışlar bütünüdür. Finansal okuryazarlık düzeyi yüksek bireyler sadece bireysel ekonomilerini değil, aynı zamanda yaşadıkları ülkenin ekonomisini de doğrudan olumlu olarak etkilemektedir. Çünkü finansal okuryazarlık düzeyinin yüksek olduğu ülkelerde bireyler, finansal piyasaların etkin ve verimli çalışmasına katkı sağlamaktadırlar.

Bireyler her gün bilinçli ya da bilinçsiz olarak finansal kararlar almakta ve bu kararları uygulamaktadırlar. Uygulanan finansal kararların kalitesi ise bireylerin yaşam standartları, finansal güvenlikleri açısından oldukça önemlidir (Sarıgül, 2014: 54) ve bireylerin finansal okuryazarlık seviyeleri ile doğru orantılıdır (Ogbolu ve Sukidjo, 2019: 1). Finansal okuryazarlık terimi ilk kez ABD'de 1787 tarihinde John Adams'ın Thomas Jefferson'a yazdığı bir mektupta kullanılmış ve bu mektupta finansal okuryazarlığa olan ihtiyaçtan bahsedilmiştir (Garg ve Singh, 2018: 174). Bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerinin günlük yaşamlarını, finans sistemin etkinliğini ve verimliliğini doğrudan etkilediği yadsınamaz bir gerçektir. Finansal okuryazarlık kavramı özellikle 2000'li yıllar itibariyle literatürde ciddi bir yer edinmeye başlamıştır.

1. Finansal Okuryazarlık Kavramı

Hilgert ve Hogart (2003: 310)'a göre finansal okuryazarlık, bireylerin finansal bilgi düzeyini ifade etmektedir. Bireylerin parayı kullanma ve yönetme konularındaki yeterlilik düzeyleri (Çam ve Barut, 2015: 63) olarak da tanımlanan finansal okuryazarlık, finansal ürün ve uygulamalar ile ilgili bilgiye sahip olup finansal kararlar alabilme yeteneğidir (Temizel ve Bayram, 2011: 75). Finansal okuryazarlık, bir bireyin finansal durumu, emekliliği, borçları için planlama yapma ve servetini koruma yeteneğidir (Utkarsh vd., 2020: 3; Lusardi ve Mitchell, 2014: 6).

Finansal okuryazarlık sadece finansal bilgiden ibaret değildir. Finansal bilgi, finansal tutum ve finansal davranış boyutlarıyla bir bütündür (Anbar ve Beridze, 2020: 22). Bireylerin finansal konularda yeterli bilgiye sahip olması ve sahip olduğu bilgiye uygun tutum ve davranışlar sergilemesini ifade etmektedir. Finansal okuryazarlık düzeyi yüksek bireyler; tasarruf, yatırım, emeklilik, bütçeleme, borçlanma vb. konularda bilgi sahibi olan ve bu konulardaki bilgisine uygun şekilde finansal tutum ve davranış sergileyen kişilerdir (Baltacı ve Kütük, 2020: 847).

Finansal okuryazarlık düzeyinin yüksek olması, bireylerin günlük hayatlarında karşılaştıkları finansal sorunlara çözüm geliştirmekle kalmayıp aynı zamanda finansal piyasaların etkin ve verimli çalışmasına katkı sağlamaktadır (Er vd., 2014: 114).

Lusardi ve Mitchell'a (2008: 413) göre finansal okuryazarlık, temel düzey finansal okuryazarlık ve ileri düzey finansal okuryazarlık olarak ikiye ayrılmaktadır. Temel düzey finansal okuryazarlık; faiz oranlarının işleyişi ile ilgili yorum yapma, enflasyonun etkilerini algılama ve risk çeşitlendirme kavramını algılama becerileriyle ilgilidir. İleri düzey finansal okuryazarlık ise; borsanın işlevi, yatırım fonları bilgisi, faiz oranları ve tahvil fiyatları arasındaki ilişkinin bilgisi ile ilgilidir.

Finansal okuryazarlık, finansal refahı arttıran bir araç olarak kabul edilmektedir. Finansal okuryazarlık düzeyi yüksek olan bireyler daha doğru ve akılcı finansal kararlar alırken finansal sıkıntılarla daha az karşılaşmakta; karşılaştıkları finansal sıkıntıları daha kolay atlatmakta ve finansal güvenliklerini daha kolay sağlayabilmektedirler. Bu nedenle; finansal okuryazarlık, finansal refahı hızlandırmanın bir yolu olarak görülmektedir (Anbar ve Beridze, 2020: 20; Garg ve Singh, 2018: 174).

Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde yapılan çalışmalar, bireylerin finansal kararları verebilmeleri için gerekli olan finansal bilginin eksikliğini ortaya koyarak bu durumun bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olmasından kaynaklandığını savunmaktadır. Finansal

okuryazarlık düzeyinin düşük olması ile bireylerin olumsuz finansal sonuçlarla karşılaşması arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır (Anbar ve Beridze 2020; Haliassos, Jansson and Karabulut 2020; Utkarsh vd. 2020; Lusardi vd. 2010). Birçok çalışma finansal okuryazarlık düzeyinin finansal planlama ve finansal davranışta hayati önem taşıdığını vurgulamaktadır (Anbar ve Beridze 2020; Chalidana vd. 2020; Utkarsh 2020; Strahija, Calopa ve Kokotec 2020; Ogbolu ve Sukidjo 2019; Lusardi, Mitchell ve Curto 2010).

Finansal okuryazarlık kavramının bireylerin günlük yaşamlarında sahip olduğu önem düzeyi düşünüldüğünde hala yeterince ilgi görmediği yadsınamaz bir gerçektir (Strahija; Calopa ve Kokotec, 2020: 35). Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini ölçmeyi amaçlayan bu çalışmanın literatür kısmında özellikle Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan çalışmalara yer verilmiş ve çalışmaların sonuçlarının genellenebilirliği üzerinde durulmuştur.

2. Türkiye'de Öğrenim Gören Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazalık Düzeylerini Ölçmeye Yönelik Olarak Yapılmış Çalışmalar

Literatürde, Türkiye ve Dünyada finansal okuryazarlık düzeyi ile ilgili birçok çalışma yer aldığı görülmektedir. Bu çalışmalarda finansal okuryazarlık düzeyi ile demografik özellikler, girişimcilik, emeklilik planları, yatırım eğilimleri gibi faktörlerin ilişkisi incelenmiş; çalışmalar toplumun farklı kesimleri (öğrenciler, bebek patlaması kuşağı, akademisyenler, hane halkı gibi) üzerinde yürütülmüştür. Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin ölçülmesini amaçlayan bu çalışmanın literatür kısmında, diğer çalışmalarla karşılaştırma yapabilmek adına sadece üniversite öğrencileri üzerinde Türkiye'de yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

Baltacı ve Kütük (2020) Giresun Üniversitesi, Gümüşhane Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde öğrenim gören 1.240 öğrenciye anket uyguladıkları çalışmalarında öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Yapılan analizler sonucunda; erkek öğrencilerin, evli olanların, iktisadi ve idari bilimler fakültesinde okuyanların, ileri yaş grubunda olanların ve son sınıfta okuyanların finansal okuryazarlık seviyelerinin daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca, finansal okuryazarlık düzeyinin eğitim ve gelir düzeyi arttıkça yükseldiğini ve öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyesinin genel olarak düşük olduğunu gözlemlemişlerdir.

Kıran, Çetinkaya Bozkurt ve Tunç (2018) üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri ve girişimcilik niyetleri arasındaki ilişkiyi

tespit etmek amacıyla Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde öğrenim gören 397 öğrenciye anket uygulamışlardır. Yapılan analizler sonucunda finansal okuryazarlık ve girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ve erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Çinko vd. (2017) üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini tespit etmeyi amaçladıkları çalışmalarında, Marmara Üniversitesi'nde öğrenim gören 1.049 öğrenciye anket uygulamışlardır. Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu gözlemlenmiştir. Erkek öğrenciler finansal bilgi, tutum, davranış konularında kız öğrencilerden daha yüksek puan almışlardır. Ayrıca finansal bilgi, tutum ve davranışın öğrenim görülen fakülteye ve sınıfa, konaklama türüne, gelire göre de farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Biçer ve Altan (2016) tarafından yapılan çalışmada; Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören 335 öğrenciye anket uygulanmış ve öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri harcama, tutum, algı, ilgi olmak üzere dört boyutta incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda finansal eğitim alan öğrencilerin finansal okuryazarlık algılarının finansal eğitim almayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlığa olan ilgilerinin üst sınıflara göre daha düşük olduğu gözlemlenmiştir.

Alkaya ve Yağlı (2015) tarafından yapılan çalışmada; finansal okuryazarlığın finansal bilgi, finansal tutum ve finansal davranış çerçevesinde açıklanması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda; finansal bilgi, finansal tutum, finansal davranışı ölçmeye yönelik anket formu Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan 185 öğrenciye uygulanmıştır ve finansal okuryazarlığın bileşenlerinin birbirleriyle ilişkileri analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda; finansal okuryazarlık eğitiminde ailenin önemli bir rol oynadığı gözlemlenmiştir. Öğrencilerin finansal ürün bilgisi konusunda zayıf oldukları ve erkek öğrencilerin kadın öğrencilere kıyasla daha fazla finansal bilgiye sahip oldukları saptanmıştır. Ayrıca finansal davranış ile finansal bilgi ve finansal tutum ile finansal bilgi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı; finansal tutum ile finansal davranış arasında ise anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Çam ve Barut (2015); öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini ortaya koymayı amaçladıkları çalışmalarında Gümüşhane Üniversitesi Meslek Yüksekokulları'nda öğrenim görmekte olan 319 öğrenciye anket formu uygulamışlardır. Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin kendilerini finansal okuryazar olarak gösterdikleri ancak finansal

okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu ve temel finansal kavramlar hakkında çok az bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir.

Bayram (2014) tarafından yapılan çalışmada; Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) öğrencileri ile Anadolu Üniversitesi Porsuk Meslek Yüksekokulu (MYO) öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri ile para yönetimi konusunda gösterdikleri davranışların belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 600 öğrenciye anket formu uygulanmış ve öğrencilerin %90'dan fazlasının finansal okuryazarlık düzeylerini olduğundan daha yüksek gördüğü, kendi görüşlerinin aksine finansal okuryazarlık düzeylerinin aslında düşük olduğu gözlemlenmiştir. Ailenin finansal okuryazarlık, parayı harcama ve yönetme eğitiminde önemli bir rol oynadığı, İİBF öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin MYO öğrencilerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca İİBF öğrencilerinin MYO öğrencilerine kıyasla daha fazla online bankacılık işlemi yaptıkları saptanmıştır.

Er vd. (2014); lisans eğitim program içeriklerinin finansal okuryazarlığa etkisini ortaya koymayı amaçladıkları çalışmalarında Eskişehir, Bursa ve İstanbul' da faaliyet gösteren 5 devlet üniversitesinde (sayısal: mühendislik fakültesi ve sözel: iktisadi ve idari bilimler fakültesi) öğrenim gören 824 öğrenciye anket formu uygulamışlardır. Yapılan analizler sonucunda; erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin kız öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinden daha yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin eğitim alanları ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin eğitim alanı ile finansal ürünü bilmeleri arasında (gayrimenkul ipotekli konut kredisi hariç) anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Ergün, Şahin ve Ergin (2014); Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nde öğrenim gören 275 öğrenciye uyguladıkları anket aracılığıyla demografik özelliklerin finansal okuryazarlık ile ilişkisini ölçmeyi amaçlamışlardır. Yapılan analizler sonucunda; öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin temel düzeyde olduğu; öğrencilerin temel enflasyon bilgilerinin, borsanın temel işlevi bilgilerinin, faiz oranlarının tahvil fiyatlarına etkisine ilişkin bilgilerinin ve hisse çeşitlendirmesine ilişkin bilgilerinin demografik özelliklere göre değiştiği tespit edilmiştir.

Kılıç, Ata ve Seyrek (2014); üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyesini ölçmek amacıyla Gaziantep Üniversitesi'nde öğrenim gören 480 öğrenciye anket uygulamıştır. Yapılan analizler sonucunda; üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu ve öğrencilerin bireysel bankacılık alanında başarılı iken yatırım alanında başarısız olduğu saptanmıştır. Erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin kız öğrencilerin finansal okuryazarlık

düzeylerinden daha yüksek düzeyde olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca finans dersleri alan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin diğer fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Sarıgül (2014); üniversite öğrencilerinin finansal tutum ve davranışlarının öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri ile demografik özellikleri arasındaki ilişkiyi tespit etmeyi amaçladığı çalışmasında, Konya'da üç farklı üniversitenin 1.085 öğrencisine anket uygulamıştır. Yapılan analizler sonucunda; üniversitede dördüncü yıl veya daha üzeri eğitim gören öğrenciler ile çalışma hayatında bulunan öğrencilerin finansal tutumlarının daha olumlu olduğu ve finansal konulara daha fazla ilgi gösterdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin finansal bilgi düzeyleri arttıkça harcamaya yönelik olumlu davranışlar gösterdiği ve finansal konulara ilgilerinin arttığı gözlemlenmiştir.

3. Yöntem

Çalışmanın bu bölümünde evren ve örnekleme, veri toplama yöntemine ve çalışmanın hipotezlerine yer verilmiştir.

3.1. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (ÇOMÜ BİİBF) ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi (ÇOMÜ SBF) İktisat Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılında ÇOMÜ BİİBF İktisat Bölümünde 4.627, ÇOMÜ SBF İktisat Bölümünde 1.765 olmak üzere toplam 6.392 öğrenci öğrenim görmektedir. Anket formu ÇOMÜ BİİBF İktisat Bölümünden 253, ÇOMÜ SBF İktisat Bölümünden 208 olmak üzere toplam 461 öğrenciye yüz yüze olarak uygulanmış; verilerin analizi 461 katılımcıdan elde edilen bilgilerle yapılmıştır.

3.2. Veri Toplama Yöntemi

Tanımlayıcı araştırma niteliği taşıyan bu çalışmada ikincil verilerin bir taraması ve değerlendirmesi yapılmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Yardımcıoğlu ve Yörük (2016) tarafından uygulanan ve 33 ifadeden oluşan ölçek yer almaktadır. Bu bölümde İktisat Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini ölçen 33 ifade (1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum, (5) Kesinlikle Katılıyorum şeklindeki 5'li Likert tipi derecelendirmeye tabi tutulmuştur. İkinci bölümde ise öğrencilerin cinsiyetini, öğrenim gördükleri fakülteyi, okudukları sınıfı ve aylık gelirlerini belirlemeye yönelik tanımlayıcı özelliklerini ölçen sorular yer almaktadır.

3.3. Çalışmanın Hipotezleri

Bu çalışma İktisat Bölümü'nde okuyan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemek ve öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını saptamak amacıyla yapılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın hipotezleri şu şekilde oluşturulmuştur:

H_0: Verilerin dağılımı ile normal olasılık dağılımı arasında fark yoktur.

H_1: Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H_2: Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi ile öğrenim gördükleri fakülte arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H_3: Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi ile okudukları sınıf arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H_4: Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi ile aylık gelirleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Hipotezlerin test edilmesinde T-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

4. Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde tanımlayıcı istatistiklere, crosstabs analizlerine, ölçekteki ifadelerin ortalamalarına ve standart sapmalarına, güvenilirlik analizine, geçerlilik analizine, normallik testine ve hipotez testlerine yer verilmiştir.

4.1. Tanımlayıcı İstatistikler

Tanımlayıcı istatistikler sonucu elde edilen bulgular Tablo 1.'de yer almaktadır. Cinsiyet, öğrenim gördükleri fakülte, okuduğu sınıf ve aylık gelir çalışma kapsamına alınan tanımlayıcı değişkenlerdir. Çalışmanın örneklemini oluşturan 461 katılımcının Tablo 1.'deki verilere göre tanımlayıcı özellikleri incelendiğinde; katılımcıların %53,6'sının kadın, %46,4'ünün erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların %54,9'u ÇOMÜ BİİBF'de, %45,1'i ÇOMÜ SBF'de okumaktadır ve %25,4'ü 1. sınıf, %34,5'i 2. sınıf, %19,7'si 3. sınıf, %20,4'ü 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Katılımcıların aylık gelir düzeylerine bakıldığında ise; %83,7'sinin 0-1.000 TL, %8,5'inin 1.001 TL-1.500 TL, %5,2'sinin 1.501 TL-2.000 TL, %2,6'sının 2.001 TL ve üzeri gelire sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Tanımlayıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular

Tanımlayıcı Özellikler	Kategori	Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	247	53,6
	Erkek	214	46,4
	Toplam	**461**	**100**
Öğrenim Gördüğü Fakülte	ÇOMÜ BİİBF	253	54,9
	ÇOMÜ SBF	208	45,1
	Toplam	**461**	**100**
Okuduğu Sınıf	1. Sınıf	117	25,4
	2. Sınıf	159	34,5
	3. Sınıf	91	19,7
	4. Sınıf	94	20,4
	Toplam	**461**	**100**
Aylık Gelir	0-1.000 TL	386	83,7
	1.001 TL-1.500 TL	39	8,5
	1.501 TL-2.000 TL	24	5,2
	2.001 TL ve üzeri	12	2,6
	Toplam	**461**	**100**

4.2. Crosstabs Analizi

Crosstabs analizi sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda Tablo 2. incelendiğinde; ÇOMÜ BİİBF İktisat Bölümü'nde öğrenim gören 253 katılımcının 137'sinin kadın, 116'ının erkek öğrencilerden oluştuğu tespit edilmiştir. ÇOMÜ SBF İktisat Bölümü'nde öğrenim gören 208 katılımcının ise 110'unun kadın, 98'inin erkek öğrencilerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Öğrenim Gördüğü Fakülte ile Cinsiyet İlişkisinin Crosstabs Analizi

		Cinsiyet		Toplam
		Kadın	**Erkek**	
Öğrenim Gördüğü Fakülte	**ÇOMÜ BİİBF**	137	116	253
	ÇOMÜ SBF	110	98	208
Toplam		**247**	**214**	**461**

Crosstabs analizi sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda Tablo 3. incelendiğinde; aylık geliri 0-1.000 TL olan 386 katılımcının 212'sinin kadın, 174'ünün erkek öğrencilerden oluştuğu tespit edilmiştir. 1.001 TL-1.500 TL tutarında aylık geliri olan 39 katılımcının 19'unun kadın, 20'sinin erkek öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Aylık geliri 1.501 TL-2.000 TL olan 24 katılımcının 11'inin kadın, 13'ünün erkek

öğrencilerden; aylık geliri 2.001 TL ve üzeri olan 12 katılımcının ise 5'inin kadın, 7'sinin erkek öğrencilerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Aylık Geliri ile Cinsiyet İlişkisinin Crosstabs Analizi

		Cinsiyet		Toplam
		Kadın	Erkek	
Aylık Gelir	**0-1.000 TL**	212	174	386
	1.001 TL-1.500 TL	19	20	39
	1.501 TL-2.000 TL	11	13	24
	2.001 TL ve üzeri	5	7	12
Toplam		**247**	**214**	**461**

Crosstabs analizi sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda Tablo 4. incelendiğinde; ÇOMÜ BİİBF İktisat Bölümü'nde öğrenim gören 253 katılımcının 73'ünün 1. sınıf; 74'ünün 2. sınıf; 57'sinin 3. sınıf ve 49'unun 4. sınıf öğrencisi olduğu görülmektedir. ÇOMÜ SBF İktisat Bölümü'nde öğrenim gören 208 katılımcının ise 44'ünün 1. sınıf; 85'inin 2. sınıf, 34'ünün 3. sınıf ve 45'inin 4. sınıf öğrencisi olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Öğrenim Gördüğü Fakülte ile Okuduğu Sınıf İlişkisinin Crosstabs Analizi

		Okuduğu Sınıf				Toplam
		1	2	3	4	
Öğrenim Gördüğü Fakülte	**ÇOMÜ BİİBF**	73	74	57	49	253
	ÇOMÜ SBF	44	85	34	45	208
Toplam		**117**	**159**	**91**	**94**	**461**

Crosstabs analizi sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda Tablo 5. incelendiğinde; aylık geliri 0-1.000 TL olan 386 katılımcının 105'inin 1.sınıfta, 137'sinin 2. sınıfta, 75'inin 3. sınıfta, 69'unun 4. sınıfta okuyan öğrencilerden oluştuğu tespit edilmiştir. 1.001 TL-1.500 TL tutarında aylık geliri olan 39 katılımcının 4'ünün 1. sınıfta, 12'sinin 2. sınıfta, 10'unun 3. sınıfta, 13'ünün 4. sınıfta okuyan öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Aylık geliri 1.501 TL-2.000 TL olan 24 katılımcının 6'sının 1. sınıfta, 7'sinin 2. sınıfta, 4'ünün 3. sınıfta, 7'sinin 4. sınıfta okuyan öğrencilerden; aylık geliri 2.001 TL ve üzeri olan 12 katılımcının ise 2'sinin 1. sınıfta, 3'ünün 2. sınıfta, 2'sinin 3. sınıfta, 5'inin 4. sınıfta okuyan öğrencilerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 5. Katılımcıların Aylık Gelir ile Okuduğu Sınıf İlişkisinin Crosstabs Analizi

		Okuduğu Sınıf				Toplam
		1	**2**	**3**	**4**	
Aylık Gelir	**0-1.000 TL**	105	137	75	69	386
	1.001 TL-1.500 TL	4	12	10	13	39
	1.501 TL-2.000 TL	6	7	4	7	24
	2.001 TL ve üzeri	2	3	2	5	12
Toplam		**117**	**159**	**91**	**94**	**461**

4.3. Katılımcıların Finansal Okuryazarlık Hakkındaki Görüşleri

Katılımcıların finansal okuryazarlık ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplar Tablo 6.'da gösterilmektedir. 461 katılımcının yanıtladığı 33 ifade için soru ortalamaları ve standart sapmaları incelendiğinde; "Taksitlendirme yaparken gelirimi göz önünde bulundururum." (3,72), "Malın azalmasının ve fazlalaşmasının piyasa fiyatlarına etkisini yorumlayabilirim." (3,66), "Kar ve maliyetler arasındaki farkı anlayabilirim." (3,65) ve "Bir malın fiyatı aşırı yükselirse yerine aynı faydayı sağlayan daha düşük fiyatlısını alırım." (3,65) ifadelerinin en yüksek ortalamaya sahip ifadeler oldukları görülmektedir. En düşük ortalamaya sahip ifadelerin ise; "IMF politikalarının ekonomi üzerindeki etkisini tartışabilirim." (2,97), "Döviz fiyatlarındaki değişimin ihracat ve ithalat üzerindeki etkilerini yorumlayabilirim." (3,03) ve "Menkul kıymetler borsasındaki gelişmelerin ekonomiye etkisini anlayabilirim." (3,07) ifadeleri olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların Finansal Okuryazarlık Hakkındaki Görüşlerinin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

İfadeler	Ort.	Std. S.
Döviz fiyatlarındaki değişimin ihracat ve ithalat üzerindeki etkilerini yorumlayabilirim.	**3,03****	1,338
IMF politikalarının ekonomi üzerindeki etkisini tartışabilirim.	**2,97****	1,041
Menkul kıymetler borsasındaki gelişmelerin ekonomiye etkisini anlayabilirim.	**3,07****	1,056
Uluslararası ekonomik kaynakların piyasaya etkisini anlayabilirim.	3,36	1,095
Ulusal finansal kaynakların ekonomiye etkisini anlayabilirim.	3,41	1,099
Enflasyon oranlarındaki değişmenin ne ifade ettiğini anlayabilirim.	3,62	1,169
Dış ekonomik gelişmelerin ülke ekonomisine yansımalarını yorumlayabilirim.	3,53	1,180
Faiz oranlarının piyasaya etkisini anlayabilirim.	3,54	1,139

Ekonomik politikaların fayda ve maliyetlerini değerlendirebilirim.	3,36	1,051
Küçük, orta ve büyük ölçekli işletmelerin (KOBİ) ekonomik rollerini anlayabilirim.	3,29	1,158
Döviz ve altın fiyatlarında meydana gelen değişmenin nedenlerini yorumlayabilirim.	3,35	1,229
Kamu, özel ve sivil toplum kuruluşlarının ekonomik rollerini tanımlayabilirim.	3,34	1,055
Gelir dağılımı-ekonomi ilişkisini anlayabilirim.	3,48	1,162
Ekonomik tercihlerimin fayda ve maliyetlerini karşılaştırabilirim.	3,45	1,241
Parasal kaynaklarımı değerlendirerek akılcı (rasyonel) tercihler yapabilirim.	3,48	1,227
Sunulan hizmetleri ekonomik açıdan değerlendirebilirim.	3,50	1,192
Kar ve maliyetler arasındaki farkı anlayabilirim.	**3,65***	1,171
Genel tüketim harcamalarımı gelirime göre düzenleyebilirim.	3,55	1,229
Bireylerin davranışlarını etkileyen ekonomik unsurları algılayabilirim.	3,53	1,191
Üretici ile tüketici arasındaki etkileşimin fiyatlara nasıl yansıdığını anlayabilirim.	3,54	1,207
Malın azalmasının ve fazlalaşmasının piyasa fiyatlarına etkisini yorumlayabilirim.	**3,66***	1,142
Arz-talep dengesizliklerinin fiyatlara nasıl yansıdığını anlayabilirim.	3,58	1,184
Tüketeceğim ürüne karar verirken fiyat-fayda ilişkisini göz önünde bulundururum.	3,59	1,201
Rekabetin ekonomik sonuçlarını anlayabilirim.	3,53	1,164
Reklam harcamalarının ekonomiye katkılarını yorumlayabilirim.	3,48	1,141
Tercih edeceğim ürüne karar verirken ihtiyacımı göz önünde bulundururum.	3,57	1,187
Bir malın fiyatı aşırı yükselirse yerine aynı faydayı sağlayan daha düşük fiyatlısını alırım.	**3,65***	1,275
Ürün satın alırken marka yerine kalitesine bakarım.	3,57	1,234
Ürünlerin tüketicilere ulaşım sürecinin fiyatlara nasıl yansıdığını anlayabilirim.	3,52	1,192
Ekonomik krizlerin işsizlik üzerinde yarattığı etkileri yorumlayabilirim.	3,57	1,164
Kredi kullanırken gelir-gider dengemi sağlayabilirim.	3,55	1,205
Kredi kartı kullanırken ödeme gücüme göre harcama yaparım.	3,63	1,216
Taksitlendirme yaparken gelirimi göz önünde bulundururum.	**3,72***	1,275

4.4. Güvenilirlik Analizi

Çalışmada 33 ifadeden oluşan finansal okuryazarlık ölçeği kullanılmıştır. Bir ölçeğin güvenilirliğini test etmek, analizlerin doğruluğu ve genellenebilirliği açısından önem taşımaktadır. Güvenilirlik analizinde

sıklıkla kullanılan yöntem Cronbach Alpha (α) yöntemidir ve Cronbach Alpha (α) katsayısına göre bir ölçeğin güvenilirliği aşağıdaki gibi değerlendirilebilir:

- $0,00 \leq \alpha < 0,40$ ölçek güvenilir değil,
- $0,40 \leq \alpha < 0,60$ ölçek güvenilirliği düşük,
- $0,60 \leq \alpha < 0,80$ ölçek oldukça güvenilir,
- $0,80 \leq \alpha < 1,00$ ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Finansal okuryazarlık ölçeğinin Cronbach's Alpha (α) değeri Tablo 7.'de gösterilmektedir. Ölçeğin güvenilirliği ,900 olarak bulunmuş olup ölçek güvenilirliğinin yüksek derecede olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 7. Cronbach's Alpha (α)

Cronbach's Alpha	Soru Sayısı
,900	33

4.5. Geçerlilik Analizi

Geçerlilik analizi bir ölçeğin amacına uygun olarak ölçülüp ölçülmediğini ve genellenebilirliğini göstermektedir. Bir ölçeğin geçerli olması tekrarlayan ölçümlerde aynı sonucu vermesine bağlıdır ve ölçeğin geçerli olabilmesinin ilk şartı güvenilir olmasıdır. Geçerli bir ölçek aynı zamanda güvenilirdir ancak güvenilirliği yüksek bir ölçek geçerli olmayabilir (Çakmur, 2012: 342). KMO değerine göre bir ölçeğin geçerliliği aşağıdaki gibi değerlendirilebilir (Yaşar, 2014: 66):

- $0,00 \leq KMO < 0,50$ ölçek geçerliliği kabul edilemez,
- $0,50 \leq KMO < 0,60$ ölçek geçerliliği kötü,
- $0,60 \leq KMO < 0,70$ ölçek geçerliliği zayıf,
- $0,70 \leq KMO < 0,80$ ölçek geçerliliği orta,
- $0,80 \leq KMO < 0,90$ ölçek geçerliliği iyi,
- $0,90 \leq KMO < 1,00$ ölçek geçerliliği mükemmeldir.

Finansal okuryazarlık ölçeğinin KMO değeri Tablo 8.'de gösterilmektedir. Ölçeğin KMO değeri ,899; Bartlatt's testinin anlamlılığı ise p<,05 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre ölçeğin geçerlilik derecesinin mükemmel olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 8. KMO ve Bartlett Testi

KMO		,899
Bartlett Küresellik Testi	**Yaklaşık Ki-Kare**	3964,427
	sd	528
	p	,000

4.6. Normallik Testi

Finansal okuryazarlık ölçeğine yapılan normallik testi sonucu Tablo 9.'da gösterilmektedir. p>,05 olduğu için verilerin normal olasılık dağılımı gösterdiği, verilerin dağılımı ile normal dağılım arasında fark olmadığı görülmektedir. Bu bulgulara göre; "H0: Verilerin dağılımı ile normal olasılık dağılımı arasında fark yoktur." hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 9. Normallik Testi

	Kolmogorov-Smirnov[a]		
	Statistic	**df**	**Sig.**
Finansal Okuryazarlık	,036	461	,184

4.7. Hipotez Testleri

4.7.1. T Testi

Tablo 10.'da öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı H1 hipotezi ile değerlendirilmiştir. Yapılan t testi sonucunda H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre T Testi Sonuçları

Cinsiyet	**N**	**Ortalama**	**F**	**Anlamlılık (P)**
Kadın	247	3,4269	2,663	,103
Erkek	211	3,5335		

Anlamlılık Düzeyi: *p<.05 **p<.01

Tablo 11.'de öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi ile öğrenim gördükleri fakülte arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı H2 hipotezi ile değerlendirilmiştir. Yapılan t testi sonucunda H2 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 11. Katılımcıların Öğrenim Gördüğü Fakülteye Göre T Testi Sonuçları

Öğrenim Gördüğü Fakülte	N	Ortalama	F	Anlamlılık (P)
ÇOMÜ BİİBF	253	3,1762	8,925	,003**
ÇOMÜ SBF	208	3,8370		

Anlamlılık Düzeyi: *p<.05 **p<.01

4.7.2. ANOVA

Tablo 12.'de öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri ile okudukları sınıf arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı H3 hipotezi ile değerlendirilmiştir. Yapılan ANOVA testi sonucunda H3 hipotezi kabul edilmiştir. F=7,469 ve p<05 değerleri göz önünde bulundurulduğunda 1. Sınıfta ($\bar{x}$ 3,3789) öğrenim gören öğrenciler ile 4. Sınıfta ($\bar{x}$ 3,7073) öğrenim gören öğrenciler arasında; 2. Sınıfta ($\bar{x}$ 3,4648) öğrenim gören öğrenciler ile 4. Sınıfta ($\bar{x}$ 3,7073) öğrenim gören öğrenciler arasında ve 3. Sınıfta ($\bar{x}$ 3.3730) öğrenim gören öğrenciler ile 4. Sınıfta ($\bar{x}$ 3,7073) öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Tablo 12. Katılımcıların Okuduğu Sınıfa Göre ANOVA Sonuçları

Okuduğu Sınıf	N	Ortalama	F	Anlamlılık (P)
1. Sınıf	117	3,3789	7,469	,000**
2. Sınıf	159	3,4648		
3. Sınıf	91	3,3730		
4. Sınıf	94	3,7073		

Anlamlılık Düzeyi: *p<.05 **p<.01

Tablo 13.'de öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri ile aylık gelirleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı H4 hipotezi ile değerlendirilmiştir. Yapılan ANOVA testi sonucunda H4 hipotezi kabul edilmiştir. F=5,740 ve p<05 değerleri göz önünde bulundurulduğunda 0-1.000 TL ($\bar{x}$ 3,4292) ve 2.001 TL ve üzeri ($\bar{x}$ 3,9167) düzeyinde geliri olan öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Tablo 13. Katılımcıların Aylık Gelirlerine Göre ANOVA Sonuçları

Aylık Gelir	N	Ortalama	F	Anlamlılık (P)
0-1.000 TL	386	3,4292	5,740	,001**
1.001 TL-1.500 TL	39	3,6418		
1.501 TL-2.000 TL	24	3,7071		
2.001 TL ve üzeri	12	3,9167		

Anlamlılık Düzeyi: *p<.05 **p<.01

Sonuç Ve Tartışma

Finansal okuryazarlık kavramı ile ilgili literatür incelendiğinde, özellikle 2000'li yıllar sonrasında gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkede finansal okuryazarlık düzeyini ölçmeye yönelik çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Daha çok öğrenciler üzerinde yapılan çalışmalar finansal okuryazarlık düzeyinin düşüklüğünü gözler önüne sermektedir. Finansal okuryazarlık eğitimin en iyi koşullarda verileceği dönemin üniversite yılları olduğu düşünülerek yapılan bu çalışmada, öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemek ve öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat Bölümü'nde öğrenim gören 461 öğrenciye yüz yüze anket uygulanmış ve toplanan veriler analizlere tabii tutulmuştur.

Katılımcıların finansal okuryazarlık ile ilgili ifadelere verdikleri cevapların ortalamaları ve standart sapmaları incelendiğinde; "Taksitlendirme yaparken gelirimi göz önünde bulundururum." (3,72), "Malın azalmasının ve fazlalaşmasının piyasa fiyatlarına etkisini yorumlayabilirim." (3,66), "Kar ve maliyetler arasındaki farkı anlayabilirim." (3,65) ve "Bir malın fiyatı aşırı yükselirse yerine aynı faydayı sağlayan daha düşük fiyatlısını alırım." (3,65) ifadelerinin en yüksek ortalamaya sahip ifadeler oldukları görülmektedir. En düşük ortalamaya sahip ifadelerin ise; "IMF politikalarının ekonomi üzerindeki etkisini tartışabilirim." (2,97), "Döviz fiyatlarındaki değişimin ihracat ve ithalat üzerindeki etkilerini yorumlayabilirim." (3,03) ve "Menkul kıymetler borsasındaki gelişmelerin ekonomiye etkisini anlayabilirim." (3,07) ifadeleri olduğu görülmektedir. Finansal okuryazarlık kavramını temel düzey finansal okuryazarlık ve ileri düzey finansal okuryazarlık olarak ikiye ayıran Lusardi ve Mitchell (2008: 413)'in tanımı göz önünde bulundurulduğunda; öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeylerinin yüksek; ileri düzeyde finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı t testine tabi tutulmuştur. Literatürde birçok çalışmada erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin kız öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Baltacı ve Kütük 2020; Kıran, Bozkurt ve Tunç 2018; Çinko vd. 2017; Kılıç, Ata ve Seyrek 2015; Er vd. 2014; Sarıgül 2014). Ancak bu çalışmada öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Biçer ve Altan (2016) bu çalışmaya benzer şekilde finansal okuryazarlık düzeyi ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık tespit edememiştir.

Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi ile öğrenim gördükleri fakülte arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı t testine tabii tutulmuştur. ÇOMÜ Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin ÇOMÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. ÇOMÜ BİİBF 1993-1994, ÇOMÜ SBF ise 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı'nda öğrenci almaya başlamıştır. ÇOMÜ BİİBF'de öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin yüksek olmasının sebebinin ÇOMÜ BİİBF'nin daha köklü ve daha kurumsal bir fakülte olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Muhasebe ve finans alanında eğitim veren birimler dışında farklı fakülte ve meslek yüksekokulunda birçok çalışma yapılmış ve bu çalışmalarda öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu vurgulanmıştır (Baltacı ve Kütük 2020; Çinko vd. 2017; Biçer ve Altan 2016; Çam ve Barut 2015; Kılıç, Ata ve Seyrek 2015; Bayram 2014; Sarıgül 2014; Temizel ve Sönmez 2014). Ancak finansal okuryazarlık düzeyinin muhasebe ve finans alanında eğitim veren farklı fakültelerde bile farklılık gösterdiği göz önünde bulundurulduğunda, muhasebe ve finans eğitimi almayan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olması normal bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri ile okudukları sınıf arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılan ANOVA testi sonucunda 1. Sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile 4. Sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında; 2. Sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile 4. Sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında ve 3. Sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile 4. Sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Baltacı ve Kütük (2020), Çinko vd. (2017), Sarıgül (2014) yaptıkları çalışmalarında bu çalışmaya benzer şekilde son sınıfta okuyan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi ile aylık gelirleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılan ANOVA testi sonucunda; 0-1.000 TL ile 2.001 TL ve üzeri düzeyinde geliri olan öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Baltacı ve Kütük (2020), Çinko vd. (2017) tarafından yapılan çalışmalar da gelir arttıkça finansal okuryazarlık düzeyinin arttığını ortaya koymuştur.

Çalışmada, literatüre paralel olarak öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyinin düşük ve temel düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Oysa toplumların ekonomik kalkınmasında, bireylerin finansal bilgi, tutum ve davranışlarını içeren finansal okuryazarlık düzeyi oldukça önemli bir yer kaplamaktadır. Türkiye'de finansal okuryazarlık kavramı ile ilgili çalışmalar daha çok öğrenciler üzerine yapılmaktadır. Çünkü bireylerin özellikle öğrencilik yıllarında finansal okuryazarlık düzeylerini

yükseltmeleri ve ilerleyen yıllarda ekonomiye katkı sağlamaları beklenmektedir. Ancak yapılan çalışmalar, muhasebe ve finans eğitimi alan öğrencilerin bile finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğunu göstermektedir. Hem günlük yaşamda hem de yaşanılan toplumun ekonomisine katkı sağlamada çok önemli bir yere sahip olan finansal okuryazarlık düzeyinin yükseltilebilmesi için; okuduğu enstitü, fakülte ve meslek yüksekokulu ne olursa olsun öğrencilere finansal okuryazarlık eğitimleri verilmeli ve bireylere öğrencilik yılları itibariyle finansal bilgi, tutum ve davranış aşılanmalıdır.

Kaynakça

Alkaya, Aylin ve Yağlı, İbrahim (2015). Finansal Okuryazarlık - Finansal Bilgi, Davranış ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *The Journal of International Social Research,* 8 (40), 585-599.

Anbar, Adem ve Beridze, Jemal (2020). *Üniversite Öğrencileri Arasında Finansal Okuryazarlık: Türkiye ve Gürcistan Karşılaştırması. İktisadi ve İdari Bilimlerde Güncel Araştırmalar* (Ed. Yüksel Akay Unvan ve Faruk Kalay), Ivpe, Cetinje-Karadağ.

Baltacı, Nuri ve Kütük, Eren (2020). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Seviyelerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Doğu Akdeniz Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 11 (3), 846-857.

Bayram, Seliha Seçil (2014). Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi Davranışları: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Business & Management Studies: International Journal*, 2 (2), 105-135.

Biçer, Enis Baha ve Altan, Fatih (2016). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık ile İlgili Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20 (4), 1501-1517.

Chalidana, Moehamad Yunus; Radianto, Wirawan ED; Hengky, Alexander Wahyudi and Efrata, Tommy Christian (2020). Financial Literacy Level of Young Entrepreneurs in The Private University. *Journal of Applied Management (JAM)*, 18(2), 363-370.

Çakmur, Hülya (2012). Araştırmalarda Ölçme – Güvenilirlik – Geçerlilik. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 11 (3), 339-344.

Çam, Alper Veli ve Barut, Abdülkadir (2015). Finansal Okuryazarlık Düzeyi ve Davranışları: Gümüşhane Üniversitesi Önlisans Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma, *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi*. 4 (7), 63-72.

Çinko, Murat; Avcı, Emin; Ergun, Sinem ve Tekçe, Mahmut (2017). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri: Marmara Üniversitesi Örneği, *Marmara Business Review*. 2 (1), 25-50.

Er, Fikret; Temizel, Fatih; Özdemir, Ali ve Sönmez Harun (2014). Lisans Eğitim Programlarının Finansal Okuryazarlık Düzeyine Etkisinin Araştırılması: Türkiye Örneği, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 14 (4), 113-126.

Ergün, Bahadır; Şahin, Arzu ve Ergin, Erhan (2014). Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 7 (34), 847-864.

Garg, Neha and Singh, Shveta (2018). Financial Literacy Among Youth. *International Journal of Social Economics*, 45 (1), 173-186.

Haliassos, Michael; Janssos, Thomas and Karabulut, Yiğitcan (2020). Financial Literacy Externalities. *The Review of Financial Studies*, 33 (2), 950-989.

Hilgert, Marianne A. and Hogarth, Jeanne (2003). Household Financial Management: The Connection between Knowledge and Behavior. *Federal Reserve Bulletin*, 89 (7), 309-322.

Kılıç, Yunus; Ata, H. Ali ve Seyrek, İbrahim H. (2014). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. 62, 129-150.

Kıran, Funda; Çetinkaya Bozkurt, Özlem ve Tunç, Hakan (2018). Finansal Okuryazarlık ve Girişimcilik Niyeti Arasındaki İlişki: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi*. 1 (1), 29-51.

Lusardi, Annamaria and Mitchell, Olivia (2008), Planning and Financial Literacy. How Do Women Fare?. *American Economic Review*, 98 (2), pp. 413-417.

Lusardi, Annamaria and Mitchell, Olivia S. (2014). The Economic Importance of Financial Literacy: Theory and Evidence. *Journal of Economic Literature*, 52 (1), 5-44.

Lusardi, Annamaria; Mitchell, Olivia S. and Curto, Vilsa (2010). Financial Literacy among the Young. *The Journal of Consumer Affairs*, 44 (2), 358-380.

Ogbolu, A.N. and Sukidjo (2019). The Nexus Between Financial Literacy And Entrepreneurship Ability Among University Students İn Emerging Markets. *Journal of Physics: Conference Series*, 1446, 1-6.

Sarıgül, Haşmet (2014). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerinin Bilgi, Tutum ve Davranışları Arasındaki İlişki Üzerine Ampirik Bir Çalışma, *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*. 51 (593), 53-76.

Strahija, Karlo; Calopa, Marina Klacmer and Kokotec, Ivana Dundek (2020). Research on The Financial Literacy on Capital Market Among Students. *58th International Scientific Conference on Economic and Social Development*, 4-5 September, 34-43, Budapest.

Temizel, Fatih ve Fatih Bayram (2011). Finansal Okuryazarlık: Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12 (1), 73-86.

Utkarsh; Pandey, Asheesh; Ashta, Arvind; Spiegelman, Eli and Sutan, Angela (2020). Catch Them Young: Impact of Financial Socialization, Financial Literacy and Attitude Towards Money on Financial Well-Being of Young Adults. *International Journal of Consumer Studies*, 1-11.

Yardımcıoğlu, Mahmut ve Yörük, Ali (2016). Türkiye'deki Finansal Okuryazarlığın ve Finansal Farkındalığın Durumu. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 9 (2), 173-208.

Yaşar, Metin (2014). İstatistiğe Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 59-75.